

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie zapewnienia globalnego minimalnego poziomu opodatkowania grup wielonarodowych w Unii”

[COM(2021) 823 final – 2021/0433 (CNS)]

(2022/C 290/09)

Sprawozdawca: **Krister ANDERSSON**

Współsprawozdawca **Petru Sorin DANDEA**

Wniosek o konsultację	Rada Unii Europejskiej, 10.2.2022
Podstawa prawna	Art. 115 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	3.3.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	23.3.2022
Sesja plenarna nr	568
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	197/1/5

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Wniosek Komisji ma na celu transpozycję *modelowych zasad GloBE* zawartych w filarze 2 *otwartych ram* OECD/G-20 do prawodawstwa UE. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja podejmuje działania w pełnej zgodności z wynikami międzynarodowych dyskusji i porozumieniami oraz udziela zdecydowanego poparcia dla celów Komisji.

1.2. Zgadza się z Komisją, że „skuteczność i sprawiedliwość reformy dotyczącej globalnego podatku minimalnego zależy w dużej mierze od jej przeprowadzenia w skali światowej”. Komitet uważa, że powodzenie i terminowe zakończenie negocjacji jest bardzo istotne. Wspólne, lecz nie nadmiernie rygorystyczne wdrożenie przepisów na całym świecie jest warunkiem koniecznym, aby były one skuteczne i nie naruszały zasad konkurencji.

1.3. EKES zdecydowanie podziela zdanie Komisji, że „konieczne jest zapewnienie jednolitego wdrożenia modelowych zasad OECD w UE” oraz że „można to osiągnąć tylko wtedy, gdy przepisy prawa są uchwalane centralnie i transponowane w jednolity sposób”.

1.4. Choć należy już podjąć dyskusje techniczne i prace przygotowawcze na szczeblu UE, EKES zwraca uwagę, że OECD nadal pracuje nad przygotowaniem dalszych szczegółowych przepisów i wyjaśnieniem definicji. Państwa członkowskie powinny zatem zwrócić uwagę na wszystkie zalecenia oraz wyniki toczących się negocjacji z OECD i uwzględnić je w swoich pracach.

1.5. Jednocześnie EKES popiera wszelkie działania zmierzające do zmniejszenia kosztów przestrzegania przepisów, ponoszonych przez przedsiębiorstwa europejskie i organy podatkowe na etapie przygotowywania nowego systemu. Pełne wdrożenie filaru 2 będzie przebiegało stopniowo, przez dłuższy czas i będzie się wiązać ze znacznym nakładem pracy zarówno ze strony przedsiębiorstw, jak i organów podatkowych. W najbliższych miesiącach OECD ma przedstawić istotne zasady dotyczące „bezpiecznych przystani”, uproszczonego składania dokumentów urzędowych itp., które powinny ułatwić wdrożenie nowego systemu opodatkowania zarówno dla przedsiębiorstw, jak i organów podatkowych. Zasady te powinny zostać włączone do dyrektywy.

1.6. Komitet uważa, że szczegółowe przepisy podatkowe uchwalone przez parlamenty państw członkowskich jako zamierzone zachęty do inwestycji i działań na rzecz zatrudnienia nie powinny być osłabiane przez modelowe zasady. Należy promować dążenie do bardziej ekologicznej i cyfrowej gospodarki, a podatki powinny pełnić istotną rolę w tym procesie.

1.7. EKES apeluje zatem, aby w dyrektywie znalazł się zapis umożliwiający zastosowanie dyrektywy w sprawie rozwiązywania sporów, przynajmniej między państwami członkowskimi, w przypadku sporów dotyczących filaru 2.

1.8. Komitet popiera wprowadzenie kar za nieprzestrzeganie przepisów i wzywa państwa członkowskie do przeprowadzania dokładnych kontroli podatkowych w celu zapewnienia, aby przepisy dyrektywy były w pełni przestrzegane.

1.9. Komitet wnosi o dokonanie przeglądu unijnego wykazu państw trzecich niechętnych współpracy w ramach pakietu podatkowego.

1.10. EKES pragnie podkreślić, że kwestia sprawiedliwego opodatkowania przedsiębiorstw wielonarodowych jest od dawna podnoszona przez opinię publiczną, i oczekuje szybkiego porozumienia w sprawie filaru 2 w UE i na świecie.

2. Kontekst i wniosek Komisji

2.1. Wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie globalnego minimalnego poziomu opodatkowania grup wielonarodowych w Unii ma na celu transpozycję modelowych zasad OECD dotyczących wprowadzenia w życie na szczeblu krajowym globalnego podatku minimalnego ((modelowe zasady) otwartych ram/OECD) w UE poprzez przyjęcie jednolitych przepisów i ich wdrożenie⁽¹⁾.

2.2. Stuletnie krajowe i międzynarodowe przepisy podatkowe nie są już dostosowane do niektórych nowych modeli biznesowych funkcjonujących obecnie. Liczne przedsiębiorstwa nie prowadzą działalności w wielu państwach i nie płacą podatku dochodowego od osób prawnych w tych jurysdykcjach w takim samym stopniu, jak przedsiębiorstwa, które są w nich fizycznie obecne⁽²⁾.

2.3. Budżety publiczne znalazły się pod presją w następstwie kryzysu finansowego z lat 2008–2009. Wszystkie te czynniki przyczyniły się do zainicjowania w OECD procesu mającego na celu rozwiązanie problemu erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków (BEPS).

2.4. W następstwie projektu BEPS OECD z 2015 r. uczestnicy otwartych ram G-20/OECD uzgodnili, w jaki sposób rozwiązać problem rosnących wyzwań podatkowych wynikających z cyfryzacji gospodarki.

2.5. Uzgodniony pakiet obejmuje dwa filary, z udziałem przedsiębiorstw we wszystkich sektorach. Filar 2 odnosi się do grup przedsiębiorstw, których łączny obrót wynosi co najmniej 750 mln EUR. Filar 1 nakłada obowiązek częściowego przeniesienia praw do opodatkowania nadmiernych zysków do jurysdykcji rynkowych, zaś filar 2 wprowadza minimalne skuteczne opodatkowanie w wysokości 15 %⁽³⁾. Modelowe zasady OECD obejmują 70 stron bardzo złożonych i technicznych zasad, w tym 10 stron definicji, które mają umożliwić „wspólne podejście” do globalnego opodatkowania minimalnego.

2.6. Filar 2 składa się z dwóch zasad krajowych: (i) *zasady włączenia dochodu do opodatkowania* (IIR) oraz (ii) jej mechanizmu zabezpieczającego, czyli *zasady niedostatecznie opodatkowanych płatności* (UTPR), które łącznie znane są jako *globalne zasady przeciwdziałania erozji bazy podatkowej* (GloBE), oraz z zasady wynikającej z TFUE, tj. zasady opodatkowania szczególnych płatności traktatowych.

2.7. We wniosku wymaga się, by ostateczna jednostka dominująca (UPE) zapłaciła podatek wyrównawczy, to znaczy kwotę stanowiącą różnicę w stosunku do całej grupy w jurysdykcji, w której ma siedzibę. Dochody podatkowe będą w związku z tym pobierane przez tę jurysdykcję, co oznacza, że opodatkowanie ma miejsce i dochody podatkowe są pobierane w innej jurysdykcji. Nie ma obowiązku zwiększenia przez państwa stawki podatkowej do poziomu minimalnego.

2.8. Jeśli ostateczna jednostka dominująca ma siedzibę w państwie, które nie uchwaliło odpowiedniej IIR, zastosowanie ma zasada UTPR, nakładająca na jurysdykcje, w których dane przedsiębiorstwo wielonarodowe prowadzi działalność, obowiązek odpowiedniego dostosowania zgodnie z modelowymi zasadami, tak, że zobowiązania podatkowe spółek należących do grupy będą skorygowane w taki sposób, aby pobrany został całkowity podatek wyrównawczy.

2.9. Przydział całkowitego podatku wyrównawczego do danej jurysdykcji opiera się na udziale tej jurysdykcji w całkowitej liczbie pracowników i rzeczowych aktywów trwałych grupy w jurysdykcjach, które wprowadziły przepisy dotyczące UTPR.

(1) Wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie zapewnienia globalnego minimalnego poziomu opodatkowania grup wielonarodowych w Unii, COM(2021) 823 final.

(2) Zakres, w jakim niektóre spółki „cyfrowe” płacą podatki od osób prawnych oraz państwa, w których je płacą, zostały poddane analizie między innymi przez Matthiasa Bauera, w: „Digital Companies and Their Fair Share of Taxes: Myths and Misconceptions” [„Przedsiębiorstwa cyfrowe i ich sprawiedliwy udział w podatkach: mity i nieporozumienia”], ECIPE, luty 2018 r., <https://ecipe.org/publications/digital-companies-and-their-fair-share-of-taxes/?chapter=all>.

(3) Projekt OECD/G-20 dotyczący erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków jako wyzwania podatkowe wynikające z cyfryzacji gospodarki. Globalne modelowe zasady przeciwdziałania erozji bazy podatkowej (filar drugi) – otwarte ramy dla BEPS, <https://www.oecd.org/tax/beps/tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-global-anti-base-erosion-model-rules-pillar-two.pdf>. Zob. także Jefferson VanderWolk, Squire Patton Boggs, „Global Minimum Taxation for Large Multinationals” [„Globalne opodatkowanie minimalne dla dużych przedsiębiorstw wielonarodowych”] <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:6884197871441207296/>.

2.10. Obliczenie podatku wyrównawczego dla każdej jurysdykcji obejmuje wyłączenie dochodowe wynikające z posiadania substratu majątkowo-osobowego, które ostatecznie pozwala na opodatkowanie pewnej kwoty dochodu poniżej minimalnej efektywnej stawki podatkowej. Wyłączony dochód jest wstępnie ustalony jako suma 10 % lokalnych kosztów płac i 8 % wartości aktywów materialnych i prawnych wykorzystywanych lokalnie, a następnie obniżany do 5 % każdej z tych wartości bazowych w okresie dziesięciu lat.

2.11. Modelowe zasady OECD opierają się na sprawozdaniach finansowych jako podstawie do obliczania efektywnych stawek podatkowych, z uwzględnieniem złożonych korekt. Przewidziano w nich również możliwość wprowadzenia przez daną jurysdykcję krajowej minimalnej stawki obliczania podatku wyrównawczego, w którym to przypadku podatek wyrównawczy jest naliczany i pobierany przez tę jurysdykcję, a zatem żadne dochody podatkowe nie są przekazywane z tej jurysdykcji do innej.

2.12. OECD zapowiedziała już, że w pierwszym kwartale 2022 r. przedstawi komentarz do modelowych zasad, aby wyjaśnić ich interpretację, oraz opracuje dalsze wytyczne/wyjaśnienia dotyczące zasad „bezpiecznej przystani” i wytycznych administracyjnych. Należy zatem oczekiwać dalszych szczegółowych wyjaśnień.

2.13. Wspólna globalna interpretacja przepisów i ich wdrażania, która jest jednolita pod względem treści i czasu, ma zasadnicze znaczenie dla uniknięcia zakłóceń i zapewnienia równych warunków działania i europejskiej konkurencyjności⁽⁴⁾.

2.14. Oparty na komunikacie Komisji pt. „Opodatkowanie działalności gospodarczej w XXI wieku” wniosek Komisji zawiera jedynie *modelowe zasady GloBE* ujęte w filarze 2 *otwartych ram* OECD/G-20. Filar 1 nie jest tak dobrze rozwinięty jak filar 2. W związku z tym ta część pakietu może podlegać również dyrektywie UE⁽⁵⁾.

2.15. Zakres dyrektywy został określony przez odniesienie do podmiotów kwalifikowanych z siedzibą na terenie Unii, które należą do grup przedsiębiorstw wielonarodowych lub dużych grup krajowych o skonsolidowanym obrocie grupowy przekraczającym 750 mln EUR w co najmniej dwóch z czterech poprzednich lat.

2.16. Dyrektywa przewiduje, że w sytuacji, gdy ostateczna jednostka dominująca ma siedzibę poza UE w jurysdykcji, która nie stosuje kwalifikowanej zasady IIR, wszystkie jej podmioty kwalifikowane w jurysdykcjach posiadających odpowiednie ramy UTPR będą podlegać zasadzie UTPR. W takiej sytuacji podmioty kwalifikowane grupy przedsiębiorstw wielonarodowych z siedzibą w państwie członkowskim będą podlegać w tym państwie członkowskim podatkowi wyrównawczemu, który jest rozdzielany według dwuczynnikowego wzoru, obliczanego na podstawie nisko opodatkowanego dochodu podmiotów kwalifikowanych grupy przedsiębiorstw wielonarodowych.

2.17. Wspomniana dyrektywa określa zasady ustalania „dochodu kwalifikowanego”, czyli skorygowanego dochodu, który należy uwzględnić przy obliczaniu efektywnej stawki podatkowej. W celu obliczenia tego dochodu należy odnieść się do księgowego dochodu netto lub księgowej straty netto podmiotu kwalifikowanego za rok podatkowy. W związku z różnicami zachodzącymi między zasadami rachunkowości finansowej a zasadami rachunkowości podatkowej dokonuje się określonych korekt o bardzo złożonym charakterze. Główne korekty dotyczą wymogów, w przypadku których należy wykazać przychody/koszty, ale nie ujmuje się na przykład nisko opodatkowanych odpisów dochodów z patentów, natomiast uwzględnia się przyspieszoną amortyzację środków trwałych.

2.18. W dokumencie przedstawiono też zasady obliczania „skorygowanych podatków kwalifikowanych” podmiotu kwalifikowanego za rok podatkowy. Podstawową zasadą przydziału podatków kwalifikowanych jest ich przypisanie do jurysdykcji, w której uzyskano zyski podlegające opodatkowaniu tymi podatkami. Aby utrzymać tę zasadę, w dyrektywie przewidziano również szczegółowe przepisy w odniesieniu do podatków transgranicznych lub w przypadku zagranicznego zakładu, podmiotu transparentnego podatkowo, zagranicznej spółki kontrolowanej, podmiotu hybrydowego lub podatków od dywidend.

2.19. W dyrektywie zdefiniowano efektywną stawkę jako stosunek skorygowanych podatków kwalifikowanych grupy do skorygowanego dochodu uzyskanego przez te podmioty kwalifikowane grupy w określonej jurysdykcji w danym roku podatkowym. Zgodnie z globalnym porozumieniem, a także w celu zapewnienia transpozycji w dyrektywie ustalono minimalną efektywną stawkę podatkową do celów modelowych zasad GloBE na poziomie 15 %.

⁽⁴⁾ Stany Zjednoczone mają swój własny system globalnego podatku minimalnego, zwany globalnym nisko opodatkowanym dochodem od wartości niematerialnych i prawnych (GILTI), ale zdaniem Komisji obowiązujące przepisy są niezgodne z zasadą IIR. Stany Zjednoczone przeprowadzają obecnie reformę systemu GILTI, aby dostosować go do filaru 2. OECD będzie omawiać ze Stanami Zjednoczonymi i członkami otwartych ram warunki zapewniające zbieżność zreformowanego systemu GILTI z filarem 2. Do czasu uzgodnienia takich warunków europejskie przedsiębiorstwa mogą znajdować się w niekorzystnej sytuacji konkurencyjnej, nawet jeśli wdrożony UTPR zapewniłby pewne zabezpieczenie.

⁽⁵⁾ „W celu zapewnienia jego spójnego wdrożenia we wszystkich państwach członkowskich UE, w tym w państwach niebędących członkami OECD i nieuczestniczących w otwartych ramach, Komisja proponuje dyrektywę w sprawie wdrożenia filaru 1 w UE”. COM(2021) 251 final, s. 9.

2.20. Aby obniżyć koszty przestrzegania przepisów w sytuacjach niskiego ryzyka, wyłączenie stosuje się do kwot minimalnych, zgodnie z zasadą *de minimis*. Dotyczy to sytuacji, gdy zyski podmiotów kwalifikowanych grupy przedsiębiorstw wielonarodowych w danej jurysdykcji nie przekraczają 1 mln EUR, a przychody nie przekraczają 10 mln EUR.

2.21. Zasady szczególne mają zastosowanie w przypadku połączeń, przejęć, spółek joint venture oraz grup przedsiębiorstw wielonarodowych o kilku jednostkach dominujących. Przewidują one zastosowanie prognozy skonsolidowanych przychodów w odniesieniu do członków grupy uczestniczących w połączeniu lub podziale. Jeżeli grupa przedsiębiorstw wielonarodowych w ramach tych zasad nabywa lub sprzedaje podmiot kwalifikowany, wówczas taki podmiot kwalifikowany powinien być traktowany jako część obu grup w danym roku, z pewnymi korektami wartości atrybutów wykorzystywanych do stosowania modelowych zasad GloBE (takich jak podatki kwalifikowane, kwalifikowane płace, kwalifikowane rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego GloBE).

2.22. W dyrektywie określono zasady dotyczące uzgodnień w sprawie neutralności podatkowej oraz systemów podatku od osób prawnych opartych na dystrybucji zysków. Aby uniknąć niezamierzonych skutków, takich jak nieproporcjonalne zobowiązanie z tytułu podatku wyrównawczego w ramach UTPR w grupie przedsiębiorstw wielonarodowych, dyrektywa przewiduje szczególne zasady obliczania dochodu ostatecznej jednostki dominującej, w przypadku gdy taka jednostka jest podmiotem pośredniczącym lub podlega systemowi odliczanej dywidendy ⁽⁶⁾

2.23. W dyrektywie nakłada się na podmiot kwalifikowany grupy przedsiębiorstw wielonarodowych mający siedzibę w państwie członkowskim obowiązek składania deklaracji dotyczącej podatku wyrównawczego, chyba że deklarację taką składa grupa przedsiębiorstw wielonarodowych w innej jurysdykcji, z którą państwo członkowskie zawarło kwalifikującą umowę między właściwymi organami, która umożliwiłaby automatyczną wymianę informacji o rocznych deklaracjach podatkowych. Deklaracje muszą zostać złożone w ciągu 15 miesięcy od końca roku podatkowego którego dotyczą.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący dyrektywy, mający na celu transpozycję filaru 2 w ramach systemu prawnego UE i rynku wewnętrznego. Komitet zdecydowanie popiera i docenia fakt, że Komisja dostosowuje swoje prace do międzynarodowych dyskusji i porozumień. EKES zauważa, że porozumienie nie ma wpływu na przedsiębiorstwa poniżej określonych progów, ale że przepisy mają charakter ogólny i według OECD będą miały zastosowanie do setek przedsiębiorstw. Każda grupa kapitałowa objęta zakresem wniosku może mieć wiele stałych siedzib i spółek zależnych.

3.2. EKES zaznacza, że cztery państwa spośród wszystkich uczestniczących w negocjacjach otwartych ram nie zgodziły się na pakiet, podczas gdy globalne porozumienie podpisało 137 państw. Dyrektywa UE w sprawie podatku minimalnego może zapewnić dodatkowe środki chroniące przed szkodliwymi praktykami BEPS, natomiast EKES popiera założenia projektu BEPS i od początku wspierał jego realizację, aby zapewnić zrównoważone finanse publiczne w UE.

3.3. Zgadza się z Komisją, że „skuteczność i sprawiedliwość reformy dotyczącej globalnego podatku minimalnego zależy w dużej mierze od jej przeprowadzenia w skali światowej”. Komitet uważa, że powodzenie i terminowe zakończenie negocjacji jest bardzo istotne. Wspólne wdrożenie przepisów na całym świecie jest warunkiem koniecznym, aby były one skuteczne i nie naruszały zasad konkurencji.

3.4. EKES wyraża przekonanie, że filary 1 i 2 otwartych ram OECD/G-20 powinny być traktowane jako całościowy i integralny pakiet. Ogromne znaczenie ma spójność we wdrażaniu tych dwóch filarów. W związku z tym Komitet zachęca państwa członkowskie i Komisję, aby zwiększyły swoje działania negocjacyjne na forum OECD w celu jak najszybszego wdrożenia filaru 1 na całym świecie.

3.5. EKES podziela stanowisko Komisji, że niezbędne jest podjęcie działań na szczeblu UE oraz że „konieczne jest zapewnienie jednolitego wdrożenia modelowych zasad OECD w UE”. Komitet zgadza się też, że „można to osiągnąć tylko wtedy, gdy przepisy prawa są uchwalane centralnie i transponowane w jednolity sposób” ⁽⁷⁾. EKES podkreśla, że dyrektywa musi respektować podstawowe wolności oraz zobowiązania i kompetencje wynikające z Traktatu.

⁽⁶⁾ W odniesieniu do podmiotów inwestycyjnych istnieją szczególne zasady dotyczące ustalania efektywnej stawki podatkowej, podatku wyrównawczego, wyboru dotyczącego traktowania ich jako podmioty transparentne podatkowo oraz wyboru dotyczącego stosowania metody opodatkowania opartego na dystrybucji zysków. Jeżeli chodzi o systemy podatku oparte na dystrybucji zysków, dyrektywa stanowi, że zależnie od wyboru dokonywanego corocznie przez podmiot raportujący w odniesieniu do podmiotów kwalifikowanych, które są objęte kwalifikowanym systemem podatku od osób prawnych opartym na dystrybucji zysków, przy obliczaniu skorygowanych podatków kwalifikowanych odpowiednich podmiotów kwalifikowanych uwzględnia się podatek od zakładanej dystrybucji zysków.

⁽⁷⁾ COM(2021) 823 final, s. 3.

3.6. Proces unijny jest łatwiejszy dzięki temu, że wszystkie państwa członkowskie uczestniczyły w obradach OECD/otwartych ram lub od tego czasu zaakceptowały ich rezultaty. EKES pragnie podkreślić, że kwestia sprawiedliwego opodatkowania przedsiębiorstw wielonarodowych jest od dawna podnoszona przez opinię publiczną, i oczekuje szybkiego porozumienia w sprawie filaru 2 w UE i na świecie.

3.7. Choć należy już podjąć dyskusje techniczne i prace przygotowawcze na szczeblu UE, EKES zwraca uwagę, że OECD nadal pracuje nad przygotowaniem dalszych szczegółowych przepisów i wyjaśnieniem definicji. Państwa członkowskie powinny zatem zwrócić uwagę na wszystkie zalecenia oraz wyniki toczących się negocjacji z OECD i uwzględnić je w swoich pracach, co pozwoli uniknąć procesu nowelizacji lub zmiany dyrektywy. Podobnie UE powinna starannie rozważyć harmonogram wdrażania przepisów w jurysdykcjach państw trzecich.

3.8. EKES popiera decyzję Komisji, aby podstawą do opracowania analizowanego obecnie wniosku były szeroko zakrojone prace przygotowawcze przeprowadzone na szczeblu międzynarodowym, z wykorzystaniem oceny skutków dokonanej przez OECD, unikając przy tym powielania prac związanych z nową oceną skutków. Komitet z zadowoleniem przyjąłby jednak ocenę skutków dotyczącą tych części dyrektywy, które zapewniają jej zgodność z prawem Unii. EKES wnosi zatem, by taka analiza została przeprowadzona i udostępniona opinii publicznej.

3.9. Komitet zauważa i rozumie potrzebę dostosowania się do wymogów prawa Unii. Metodą najłatwiejszą, ale niekoniecznie jedyną, jest rozszerzenie przepisów dotyczących IIR na sytuacje czysto krajowe.

3.10. Komitet podziela też zdanie Komisji, że pożądane jest objęcie systemem ograniczonej liczbę podatników oraz że próg 750 mln EUR jest „zgodn[y] z modelowymi zasadami OECD oraz z wymogami prawa Unii”⁽⁸⁾, a tym samym zgodny z zasadą proporcjonalności. EKES zauważa, że próg ten jest zgodny z przepisami dotyczącymi sprawozdawczości w podziale na kraje oraz z dyrektywą ATAD.

3.11. EKES przyznaje słuszność Komisji, że minimalna stawka podatkowa w wysokości 15 %, uzgodniona przez otwarte ramy OECD/G-20 w zakresie BEPS, „odzwierciedla równowagę między stawkami podatku od osób prawnych na całym świecie”⁽⁹⁾. Należy przestrzegać porozumienia zawartego przez rządy i dokonać transpozycji przepisów oraz zobowiązań przedsiębiorstwa objęte ich zakresem do zapłaty podatku wyrównawczego. Komitet opowiada się również, zgodnie z porozumieniem OECD, za uwzględnieniem wyłączenia dochodowego wynikającego z posiadania substratu majątkowo-osobowego, dotyczącego kosztów wynagrodzeń i rzeczowych aktywów trwałych, oraz zgadza się z oceną Komisji, że „mało prawdopodobne jest, by rozwinęły się praktyki BEPS”, jeśli prowadzona jest rzeczywista działalność gospodarcza⁽¹⁰⁾.

3.12. Jednocześnie EKES popiera wszelkie możliwe działania zmierzające do zmniejszenia kosztów przestrzegania przepisów ponoszonych przez przedsiębiorstwa europejskie i organy podatkowe na etapie przygotowywania nowego systemu. Pełne wdrożenie filaru 2 będzie przebiegało przedsięwzięciem złożonym i będzie się wiązać ze znacznym nakładem czasu i pracy. Organy podatkowe będą musiały opracować systemy i procedury służące obliczaniu i pobieraniu nowych zobowiązań podatkowych. Ponadto, aby zapewnić sprawny przebieg wdrożenia, potrzebny będzie też odpowiednio wykwalifikowany personel, a także zasoby na inne międzynarodowe kompetencje podatkowe, takie jak uprzednie porozumienia cenowe (APA) i mechanizmy rozstrzygania sporów. EKES zachęca organy podatkowe, aby rozpoczęły lub kontynuowały prace przygotowawcze, jeżeli termin wdrożenia (styczeń 2023 r.) ma zostać dotrzymany.

3.13. Komitet proponuje, aby dyrektywa w sprawie rozstrzygania sporów miała zastosowanie do sporów dotyczących filaru 2, przynajmniej między państwami członkowskimi. Wspomniane nowe przepisy dotyczące rozstrzygania sporów podatkowych mają zastosowanie od 1 lipca 2019 r. Zostały one ustanowione na mocy dyrektywy Rady (UE) 2017/1852⁽¹¹⁾ i przynoszą znaczną poprawę w zakresie rozstrzygania sporów podatkowych, ponieważ zapewniają przedsiębiorstwom i obywatelom możliwość szybszego i skuteczniejszego rozstrzygania sporów związanych z interpretacją i stosowaniem umów podatkowych.

3.14. EKES wyraża poparcie, zgodnie z porozumieniem OECD, dla wyłączenia *de minimis*, które pozwala na wyłączenie podmiotu należącego do przedsiębiorstwa wielonarodowego, jeżeli dochody tego podmiotu nie przekraczają 1 mln EUR, a przychody nie przekraczają 10 mln EUR. W miarę upływu czasu pułap ten może wymagać korekty.

3.15. Komitet wyraża przekonanie, że należy odpowiednio wcześniej przedstawić planowane przepisy dotyczące „bezpiecznej przystani”, tak aby można je było transponować do ostatecznej wersji dyrektywy. Ma to istotne znaczenie dla uniknięcia niepotrzebnych obciążeń administracyjnych dla podatników i administracji podatkowych.

⁽⁸⁾ COM(2021) 823 final, s. 3.

⁽⁹⁾ COM(2021) 823 final, s. 16.

⁽¹⁰⁾ COM(2021) 823 final, s. 16.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 173 z 31.5.2017, s. 29.

3.16. EKES popiera zamiar, by dyrektywa przewidywała ocenę kryteriów równoważności IIR przez Komisję wraz z wykazem jurysdykcji państw trzecich, które spełniają te kryteria. Wykaz ten podlegałby modyfikacji w drodze aktu delegowanego.

3.17. EKES przyjmuje do wiadomości ogłoszony przez francuską prezydencję Rady UE zamiar sfinalizowania dyskusji, o ile to możliwe, przed zbliżającymi się wyborami we Francji w kwietniu 2022 r. Unia powinna zachęcać swoich partnerów handlowych do równie ambitnych działań.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Należy zwrócić szczególną uwagę na to, aby inne przepisy podatkowe uchwalone przez parlamenty państw członkowskich jako zamierzone zachęty do inwestycji i działań na rzecz zatrudnienia nie były osłabiane przez modelowe zasady. Nie należy ograniczać obowiązujących od dłuższego czasu przepisów umożliwiających na przykład przyspieszoną amortyzację inwestycji trwałych, zachęt do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej czy nowszych inicjatyw mających na celu wspieranie rozwoju bardziej ekologicznej i cyfrowej gospodarki. Dotyczy to zarówno inicjatyw na rzecz odbudowy gospodarczej w związku z pandemią, jak i przyszłego rozwoju technologicznego, do którego należy dążyć.

4.2. Wdrożenie *modelowych zasad GloBE* w UE będzie wpływać na istniejące przepisy *dyrektywy w sprawie przeciwdziałania unikaniu opodatkowania (ATAD)*, w szczególności na przepisy dotyczące *zagranicznych spółek kontrolowanych (CFC)*, które mogą współdziałać z IIR jako podstawową zasadą filaru 2. W komunikacie Komisji pt. „Opodatkowanie działalności gospodarczej w XXI wieku”⁽¹²⁾ wskazano, że rządy wprowadzają zróżnicowane środki zapobiegające unikaniu opodatkowania i uchylaniu się od opodatkowania oraz że środki te jeszcze bardziej skomplikowały sytuację⁽¹³⁾. Nawet jeśli zmiana *dyrektywy ATAD* nie jest konieczna⁽¹⁴⁾, przegląd skuteczności i obciążeń administracyjnych związanych z połączonymi przepisami mógłby być korzystny zarówno dla administracji podatkowych, jak i dla przedsiębiorstw.

4.3. EKES podziela pogląd Komisji, że transpozycja *modelowych zasad GloBE* w UE może otworzyć drogę do porozumienia w sprawie oczekującego na rozpatrzenie wniosku dotyczącego przekształcenia *dyrektywy w sprawie odsetek i należności licencyjnych (IRD)*.

4.4. Komitet wzywa przy tym do ścisłego monitorowania skuteczności przepisów i kosztów administracyjnych. Państwa członkowskie powinny unikać nadmiernego stosowania interpretacji indywidualnych prawa podatkowego, jeżeli są one szkodliwe dla postanowień globalnego porozumienia.

4.5. EKES popiera wprowadzenie kar za nieprzestrzeganie przepisów i wzywa państwa członkowskie do przeprowadzania dokładnych kontroli podatkowych w celu zapewnienia, aby przepisy *dyrektywy* były w pełni przestrzegane.

4.6. EKES apeluje o dokonanie przeglądu unijnego wykazu państw trzecich niechętnych współpracy w związku z wdrażaniem uzgodnionego pakietu podatkowego OECD.

4.7. EKES pragnie podkreślić, że kwestia sprawiedliwego opodatkowania przedsiębiorstw wielonarodowych jest od dawna podnoszona przez opinię publiczną, i oczekuje szybkiego porozumienia w sprawie filaru 2 w UE i na świecie.

Bruksela, dnia 23 marca 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹²⁾ COM(2021) 251 final.

⁽¹³⁾ Zob. opinia EKES-u w sprawie opodatkowania działalności gospodarczej w XXI wieku. Dotychczas nieopublikowana.

⁽¹⁴⁾ COM(2021) 823 final, s. 2.